

متن فرمایشات حضرت آقای حاج دکتر نورعلی تابنده مجذوبعلیشاه ارواحناله‌الفداء

بسم الله الرحمن الرحيم

ما عادت کردیم چه دعایی را بخوانیم، چه مطلبی را بخوانیم، با صدا می‌خوانیم، یعنی درواقع ما زنده به صدا هستیم، که خب طبیعی است. خداوند هم درست است که معنای دعا را می‌خواهد، نه لفظ دعا را، ولی مع‌ذلک چون لفظش، غالباً لفظهای دعایی که ما داریم به زبان عربی است، آن وقتی که می‌خوانیم معنایش را نمی‌فهمیم. ممکن است قبلاً معنایش را دیده باشیم و غالباً هم همین‌جور است، ولی آن موقع نمی‌فهمیم. که در اینجا وقتی که این بحث پیش بیاید که ما که دعا را معنایش را نمی‌فهمیم چرا بخوانیم؟ اولاً ما دعاها را که می‌خوانیم معنایش را می‌فهمیم، معنایش در حال ماست، یعنی درست است که خب ما خیلی‌هایمان عربی را بلدیم و می‌خوانیم، می‌فهمیم معنای عربی را، ولی خیلی‌ها هم هستند از گوشه‌نشین‌هایی که ما می‌دانیم در... هست که معنا را درست توجه ندارند، یعنی به معنای آن دعا توجه ندارند، ولی مع‌ذلک می‌خوانند، معنایش را می‌دانند. به این جهت است که خواندن دعا با همان عباراتی که بزرگان قبلی گفته‌اند در ما این اثر را ممکن است داشته باشد که منظم می‌کند فکر ما را، منظم می‌کند حواس ما را، متوجه آن نکته باید بکند. بنابراین به همان اندازه که ما به معنا توجه می‌کنیم، حق هم آن است که در گوشه‌اش به خود لفظ هم توجه کنیم. در مورد، مثلاً به عنوان مثال ببینیم، در مورد آیات قرآن، [در] قرآن این آیاتی که اخیراً بوده و آیاتی آورده که با یک ریتمی گفته می‌شود؛ "اَفْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ" یا هرچه "وَالْفَجْرِ - وَلَيَالٍ عَشْرٍ - وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ" همه اینها را که می‌خوانید و آیات قرآن را باز می‌کنید، مثل اینکه دارد ریتم یک نمایشی [را] برای شما می‌گوید، یا همان آیه‌ای که می‌گوید "إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ" ضمن همان که ما حرف را می‌زنیم، خود همین معنا در ذهن ما رسوخ می‌کند. و بنابراین بعضی‌ها می‌گویند؛ بنابراین باید توجه داشت غیر از معنایی که ما می‌گوییم، [و] از قرآن انتظار داریم، معنای عبارات هم گفته بشود. به همین مناسبت حتی همه کسانی که زبان عربی را نه تنها می‌دانند، بلکه اصلاً زبانشان عربی است، قرآن را می‌خوانند با آن عبارات می‌خوانند، بلکه همین ریتمی که دارد. در این ریتم هم من کمتر دیدم از علماء، از بزرگانی که توجه به این مطلب کرده باشند. فقط آقای مرحوم آیت‌الله... و آن در تفسیری که دارد به این نکته توجه می‌کند که باید همان ریتمی که قرآن گفته، با همین ریتم خوانده بشود. شما می‌توانید عبارات

دیگری بخوانید یا نظیر آنها، ولی اولاً آن ریتمی که اولیه آیه قرآن دارد، عبارت دیگر ندارد. این ریتم هم فایده‌اش این است که چون ریتم و نظم در گفتار جذب می‌شود و می‌ماند، این را گفته‌اند به این طریق که معنای قرآن در ذهن ما حک بشود، جذب بشود. والا عباراتی، خوب ما خیلی اوقات قرآن می‌خوانیم، چیزهای دیگر هم می‌خوانیم، ولی گاهی هم در بیابان، در جایی هستیم که دسترسی به قرآن نداریم، همان عبارات قرآن که در ذهن ما مانده و ما آن را متبرک می‌دانیم، همان عبارت کارش را می‌کند. ولی اثری که عبارت قرآنی دارد در ما، در هر مسلمانی، آن اثر... ندارد. بنابراین ما احساس می‌کنیم که برای خواندن دعا یا هر عبارت و جمله‌ای که عربی دارد و منظورش دعا هست، خود همان دعا و همان لفظ را بخوانیم بهتر است. برای اینکه این ریتم و نظم همان نظمی است که قرآن معین کرده. شما می‌توانید عبارات قرآن را اینور و آنور بخوانید، اشتباهاً یا عمدتاً، ولی آن نظمی که در قرآن است با نظم خوانده بشود، آن قرآن اثرش بیشتر است در... به همین جهت است که با وجود اینکه اشخاص بی‌سواد هم مسلمان می‌شوند، می‌خواهند قرآن بخوانند، قرآن خواندن از آنها هم جایز است، یعنی هرکسی که قرآن می‌تواند بخواند باید از قرآن بخواند. خوب معنا باید در ذهنش باشد همیشه، آن معنا را بگوید، هرکدام از عبارات و آیات قرآنی را باید فکر کند. این نظم و این ریتم از نظم و ریتمی است که در جهان بزرگ وجود دارد، کما اینکه فرض کنید شما یک ارکستر خیلی منظم و با صداهای خیلی جالب شنیده می‌شود. این جور چیزها را غالباً صفحه می‌گیرند و نگهشان می‌دارند، حالا از همین صفحه، از همین آهنگ به عنوان سوت سوتک بچه‌ها و اسباب‌بازی بگیرند، همان ریتم‌ها را کوچک می‌کند، ولی آن اثری که اثر اولیه دارد، در این ندارد. در این که بچه... ولی بچه هم باید همین را بگیرد که کم‌کم عادت کند با همان ریتم بزرگ. بنابراین ما هم ریتم جهانی را و آن ریتمی که تمام جهان بر حسب آن ریتم حرکت می‌کنند و در آن نظم هستند، آن را، قدرت ما آن را ندارد که آنها را بشنود، نه از چشم و از زبان، کوچکترش را می‌شنود، ولی همان کوچکترش همان نمونه‌ای است از خودش، و بنابراین خواندن آیات قرآن هم غیر از معنایش، یک تحوّل است در فکر ما، که فکر ما قبلاً در آب و خاک و زمین و اینها... از اینها کنده می‌شود، در یک ریتمی قرار می‌گیرد که همه این آب و خاک و اینها درونش است.

حالا ان شاء الله ما بتوانیم خودمان را با ریتم الهی هماهنگ کنیم و با همین ریتم جلو برویم.

